Metode şi meşteşug în cercetarea de tip istorie orală

Narcisa ŞTIUCĂ*

Key-words: *oral history, methods, contents and form analysis*

Cercetarea narativă este una dintre cele mai agreate astăzi chiar dacă, de multe ori, metodele şi tehnicile de investigare sunt imperfecte. Aceasta a luat locul metodelor clasice întocmai cum – sau mai curând odată cu – „detronarea" fotografiei de către film. O posibilă explicaţie ar fi aceea că oamenii sunt mai dispuşi să povestească, să-şi împărtăşească experienţa şi crezul de viaţă decât să descrie la modul impersonal, neangajat, evenimentele trăite, adică să devină din observator personaj sau chiar protagonist.

Una dintre problemele pe care le pune acest tip de abordare a vieţii şi istoriei sociale este disocierea între cercetarea de tip *povestirea vieţii* – pe de o parte – şi *istoria orală* – pe de alta, care nu trebuie socotită doar o chestiune de terminologie, de perspectivă sau de stil personal, ci una de substanţă.

În opinia noastră, înregistrarea informaţiilor şi mărturiilor prin povestirea vieţii nu poate furniza toate racordurile cu istoria oficială şi, cu atât mai puţin, ar putea constitui o alternativă, o direcţie complementară a acesteia. Argumentăm această afirmaţie prin faptul că relatarea propriei experienţe de viaţă este eminamente şi inevitabil pur subiectivă, rolul cercetătorului nefiind acela de a o confrunta cu adevăruri imortalizate în legătură cu aceleaşi evenimente, ci de a-i acorda credit total. În elaborarea unei naraţiuni autobiografice intervin procese psihice între care ni se pare esenţială rememorarea prin selecţie pozitivă sau negativă – dictată de personalitatea naratorului dar şi de contextul narării/ înregistrării. Textele homodiegetice se îmbină, pe de altă parte, foarte rar cu cele heterodiegetice, povestitorul fiind interesat mai ales să comunice despre propria experienţă decât să o compare sau să o confrunte cu a celorlalţi.

Apreciem că, pentru a aspira la includerea în categoria demersurilor de istorie orală, o cercetare narativă trebuie să îndeplinească două condiţii esenţiale. Întâi de toate ea trebuie să fie orientată preponderent către un eveniment sau o perioadă istorică de importanţă marcantă (e.g. conflagraţiile mondiale, epocile totalitare) iar firul individual al vieţii să constituie mijlocul prin care să se reconstruiască o imagine mai vie a trecutului. Altfel spus, ancheta să fie generată şi să graviteze în jurul istoriei sociale şi nu al celei individuale. De altfel unul dintre scopuri este acela de a înţelege mai bine evenimente relativ îndepărtate în timp prin apel la opiniile,

* Universitatea din Bucureşti, România.

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

judecăţile, evaluările şi sentimentele celor care au participat sau au fost martori la ele. Cea de-a doua condiţie este ca metodele orale să beneficieze de suportul unor martori documentari – scripturali şi vizuali – care să confirme sau să infirme, dar mai ales să verifice şi să ateste veridicitatea faptelor relatate. Numai astfel susţinute mărturiile evenimentelor istorice trăite pot sta alături de consemnările oficiale.

1. Etapa documentării

Încă din această etapă cercetarea narativă de tip istorie orală se distinge de cea efectuată prin metoda etnografică întrucât fundamentarea ei se face consultând arhivele instituţiilor specializate (e.g. Institutul Român de Istorie Recentă, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului, Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului) şi pe cele ale administraţiei locale şi regionale, dar şi pe cele ale unor asociaţii (e.g. filialele judeţene ale Asociaţiei Naţionale a Veteranilor de Război şi cele ale revoluţionarilor din 1989, Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici), instituţii de cult şi de învăţământ. Un aport informaţional preţios îl poate constitui consultarea selectivă a arhivelor media: presa epocii, înregistrările audio şi video, fototecile. Acestea vor fi completate în etapa următoare de surse documentare similare păstrate în mediile familiale şi care deţin, la rândul lor, o valoare istorică (de la acte de danie domnească, certificate de proprietate şi moştenire, la hotărâri judecătoreşti şi acte de expropriere, documente de stare civilă şi militare, diplome şi distincţii etc.).

Informaţiile pe care cercetătorul le poate acumula îi conferă două competenţe deloc neglijabile: pe de o parte, se va înfăţişa celui intervievat documentat solid, pe de alta, îi va deschide orizonturile către o mai bună înţelegere a mărturisirilor şi, fapt extrem de important, îi va permite să confrunte adevărurile subiective cu cele consemnate şi consfinţite de documente unanim recunoscute. Această operaţie nu ar fi un semn de neîncredere din partea cercetătorului, ci o operaţie necesară din punct de vedere deontologic şi, de ce nu, o împlinire a unui deziderat desuet astăzi: obiectivitatea.

Nu în ultimul rând, o documentare solidă şi complexă având multiple surse constituie baza alcătuirii instrumentelor de anchetă (cadrele de interviu şi direcţiile de orientare a convorbirilor şi conversaţiilor).

2. Alegerea subiecţilor (informatorilor)

Selectarea persoanelor avizate în tema centrală a anchetei separă net cercetarea de istorie orală de cea antropologică (etnologică), întrucât cercetătorul nu va face apel la comunităţile de tip tradiţional, ci la alte tipuri de structuri (organizaţii, asociaţii şi grupuri formal constituite) al căror statut este, de regulă, consfinţit prin lege (veteranii, deţinuţii politici, victimele totalitarismului, eroii Revoluţiei din 1989, expropriaţii).

Totuşi nu putem desconsidera suportul pe care, în mediul rural, îl pot oferi structuri tradiţionale (vecinătăţile, grupurile de vârstă şi gen, precum şi cele confesionale). Afirmăm aceasta întrucât naraţiunile autobiografice sunt prelungiri ale actului povestitului. Acesta presupune un cadru de actualizare fundamentat pe relaţia naratorului cu un auditoriu competent în sens folcloric a cărui menire este să-

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

i acorde girul asigurând astfel circulaţia, transmiterea, uneori chiar generarea variantelor (Constantinescu 1990: 97–102).

Cercetătorul poate exploata în folosul demersului său evaluarea şi ierarhia stabilite în grup în selectarea şi acreditarea persoanelor-sursă mai ales atunci când vizează experienţe de viaţă trăite de grupuri masive de oameni. Putem spune că astfel ajungem la un punct de convergenţă cu etnologia, întrucât vom avea în vedere, cel puţin în faza preparatorie, „informatorii-tip" (Brăiloiu 1931: 12), „informatorii specializaţi" (Bonte, Izard 1999: 430–433) ori performanţi, adică acele persoane cunoscute şi recunoscute ca având o experienţă prodigioasă şi prestigioasă, reprezentativă atât pentru tema aleasă, cât şi pentru categoria-eşantion de intervievaţi. Competenţa narativă (în sens folcloric), probată şi şlefuită după toate regulile comunicării în interiorul grupurilor tradiţionale în ocazii bine determinate (întâlniri, comemorări, comunicate oficiale) departajează indivizii, fapt care constituie unul dintre avantajele majore, mai ales în cazul opţiunii pentru analiza formei naraţiunilor.

3. Elaborarea instrumentelor de lucru

Aşa cum am anticipat deja, această operaţie nu se poate efectua fără parcurgerea scrupuloasă a celorlalte două etape. Dacă în cercetările de tip antropologic/ etnologic, cercetătorul urmăreşte înregistrarea unor fapte şi acte culturale de interes comunitar practicate în virtutea tradiţiei, a păstrării şi transmiterii unui patrimoniu cultural caracteristic unui grup uman relativ omogen, „exersat" de-a lungul mai multor generaţii, în cazul culegerii de informaţii privind experienţele de viaţă el cere permisiunea unor subiecţi de a pătrunde în intimitatea lor, de a le răscoli amintirile, de a-i face să le retrăiască şi să le împărtăşească. Acest lucru presupune o schimbare de atitudine şi de perspectivă nu numai în cursul anchetei, ci pe durata întregii cercetări şi, prin urmare, o rigoare deosebită în respectarea normelor deontologice.

Metoda de înregistrare consacrată este cea a *interviului semidirectiv* şi *non directiv* (Géraud, Leservoisier et alii 2001: 40–42) alături de care, pentru cei mai experimentaţi, pot da roade *convorbirea* (discuţie direcţionată) şi *conversaţia* (discuţie destinsă). Elaborarea instrumentelor de lucru (documentele pentru teren) după alcătuirea listei orientative a subiecţilor ce urmează a fi înregistraţi se motivează prin faptul că, spre deosebire de culegerile datelor etnografice şi folclorice, cele de tip narativ trebuie să fie adecvate atât tematicii şi subiectelor abordate, cât şi experienţei personale a categoriilor de indivizi. Totuşi un suport real în alcătuirea unui set de cadre de interviu îl oferă metodologia sociologică şi antropologică, dacă ne gândim la procedeul eşantionării pe criterii bine alese astfel încât, la întâlnirea cu fiecare interlocutor în parte, cercetătorul să procedeze doar la adaptarea instrumentelor în funcţie de experienţa lui, personalitatea, capacităţile cognitive şi de comunicare.

Punerea lor în aplicare presupune însă mai multe condiţii neobligatorii pentru etnografi, folclorişti şi pentru etnologi, dar esenţiale pentru cei ce adoptă traseul istoriei orale. Este vorba înainte de toate de sinceritate, de comunicarea expresă a scopurilor cercetării grevate de regulile respectării confidenţialităţii, intimităţii în

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

privinţa publicării informaţiei, dar şi de crearea unui cadru de dialog intim, aproape familiar. Conform deontologiei dar şi legislaţiei actuale, informatorul devine părtaş la opera cercetătorului ceea ce impune, de ambele părţi, un comportament bazat pe respect şi încredere reciprocă. Prin urmare, încă din faza de pregătire a anchetei, cercetătorul trebuie să aibă în vedere toate aceste aspecte ale comunicării pentru a nu risca un blocaj datorat nerespectării „regulilor jocului" ori nesinceritǎţii. El îşi poate consolida încrederea în faţa celui intervievat dacă este pregătit să ofere *povestiri la schimb* care au darul de a-l convinge pe acesta din urmă atât cu privire la cunoaşterea etapei istorice sondate, cât şi la solidaritatea cu o anumită cauză.

O similitudine cu aplicarea metodelor orale în etnologie este aceea că, aşa cum arată J. Clifford, cercetătorul procedează la înscriere şi transcriere, pentru ca apoi, după „confruntarea directă" cu persoana intervievată, să realizeze şi descrierea (Clifford 1990, *apud* Copans 1998: 91). Cum interviurile de istorie orală sunt foarte ample sau/ şi multiplicate, cel intervievat nu poate fi oprit la fiecare replică, ci, aşa cum procedează etnografii şi folcloriştii, cercetătorul îşi notează aspectele insuficient clarificate sau detaliate, revine asupra lor, află răspunsul şi apoi îl ataşează comentariului anchetei utilizându-l totodată şi la interpretarea textului.

4. Înregistrarea naraţiunilor şi metode conexe

Apex-ul anchetei îl constituie, fără dubiu, înregistrarea propriu-zisă. Este un demers complex ce implică prezenţa activă a cercetătorului care, orice ar fi, după spusele lui J. Copans, „nu este şi nu vrea să fie un om invizibil şi absent" (Copans 1998: 105), am adăuga, un simplu mânuitor al aparatelor de înregistrare.

Comunicarea nonverbală a cercetătorului cu interlocutorul său, limbajul corpului sunt esenţiale: gesturile de încuviinţare, susţinerea privirii, urmărirea gesturilor, urmate evident de cele verbale – replicile succinte, răspunsurile la întrebările aparent retorice, intervenţiile ce solicită detalii – constituie garanţia menţinerii şi continuării unui dialog viu şi, în unele cazuri, chiar o condiţionează. Vorbim aşadar despre importanţa participării active a cercetătorului, condiţie definitorie a tipului de anchetă la care ne referim, cât şi despre concretizarea (imortalizarea în scris a acesteia). În sensul formulat, între alţii, de Simon Ottenberg în lucrarea *The Makings of Anthropology*, notele şi jurnalele de teren pot da seamă de opiniile şi reacţiile cercetătorului şi chiar de întrebările nerostite în acel moment (Ottenberg, Sanjek 1990, *apud* Copans 1998: 98). Ele devin documente, un fel aparte de arhive care nu sunt nici discursuri nici texe: ca texte, ele sunt imuabile, ca discursuri, au nevoie de o contextualizare. Aceasta din urmă vine şi din îndelung exersata metodă antropologică/ etnologică a *observaţiei directe*; spre exemplu, descrierea mediului (ambianţei) în care se efectuează ancheta poate furniza fascinante informaţii asupra celui intervievat.

Păstrarea memoriei se face prin „relicve ale timpului": fotografii, diplome, brevete, trofee, suveniruri, dar şi prin prezenţa activă, adesea provocatoare a unor persoane apropiate, cărora naratorul le-a împărtăşit în timp experienţele de excepţie. De aici decurg alte două metode de investigare: *consultarea martorilor vizuali* şi *iniţierea experimentelor*. Pe de altă parte, dacă etnologul îşi poate permite să arate că este presat de timp şi panicat la ideea că „nu şi-a îndeplinit norma", cercetătorului

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

de istorie orală nu-i este îngăduit acest lucru întrucât poate rata iremediabil discuţia. El poate reveni ori de câte ori este nevoie (şi chiar e indicat acest lucru) în măsura în care păstrează o relaţie de comunicare mai mult decât amiabilă cu interlocutorul.

Concret, revenirea în acelaşi mediu consolidează încrederea, aduce informaţii suplimentare sau completări, subliniază interesul şi confirmă scopul cercetării. Cum subiecţii anchetelor de istorie orală nu sunt, ca în cazul celor ce furnizează date etnografice şi folclorice, performeri sau purtători ai unor tradiţii culturale colective, ei pot fi marcaţi de o adâncă frustrare dacă au omis sau au mistificat anumite momente, drept pentru care este de datoria cercetătorului să le ofere şansa de „a se reabilita" în faţa lui şi, dată fiind finalitatea anchetei, în faţa posterităţii.

Prin aceasta, demersul de tip istorie orală se defineşte ca o activitate procesuală prin excelenţă, spre deosebire de cel etnografic şi cel folcloristic, esenţialmente statice, menite să imortalizeze şi să descrie/ translitereze un stadiu anume al faptelor de cultură orală studiate.

Revenind la *consultarea martorilor vizuali*, vom nota că aceasta este absolut obligatorie în istoria orală. Fotografia, banda de magnetofon, filmul, aşa cum afirmă F. Laplantine,

> pun capăt imediat scepticismului asupra problemei şi îndoielii asupra interpretării. Ele constată, autentifică, garantează. Ele sunt de domeniul certitudinii, evidenţei, mai mult chiar, nişte probe ale obiectivităţii faptelor (Laplantine 2000: 111).

Cu atât mai mult, documentele istorice şi juridice care, chiar dacă nu sunt solicitate expres de către cercetător, sunt înfăţişate ca martori de necontestat ai naraţiunii în încercarea de a alunga orice dubiu asupra autenticităţii faptelor trăite. Cu alte cuvinte, documentele de orice natură constituie un suport solid al referenţialităţii. Fără acestea, ignorându-le în anchetă sau omiţându-le în analiză, cercetătorul rămâne în orizontul pasionant dar vulnerabil al povestirii vieţii.

Experimentele pot fi utilizate şi ele ca o alternativă în cazul comunicării labile între cercetător şi subiect sau în cel al blocajelor cauzate de o excesivă încărcătură emoţională ori de uitarea defensivă (reacţie psihică reflexă de autoprotecţie). Bunăoară se poate reconstitui, ca în cazul înregistrării epicii populare, „cadrul tradiţional" de povestit prin întrebări salutare ce merg drept la ţintă sau sunt mai generoase. Desigur că ancheta se cere întreruptă sau amânată momentan până la întrunirea unui grup competent în a asculta, evalua şi amenda relatarea partenerului de discuţie, dar acest lucru nu poate fi decât benefic.

Nu credem că mai trebuie să subliniem faptul că toate aceste soluţii care ţin de stilul şi chiar de măiestria cercetătorului trebuie să se regăsească în scriitura anchetei (produsul cultural finit) într-o pondere pe care, alegând-o, cercetătorul să nu pună într-o lumină nefavorabilă discursul celui intervievat, ci dimpotrivă, să-i sublinieze personalitatea.

Elaborarea în vederea editării a unui text de istorie orală devine astfel o operă comună, mai ales dacă se adaugă tuturor informaţiilor de mai sus mărturii pro şi contra discursului principal (înregistrări încrucişate) precum şi copii şi transcrieri de documente olografe (corespondenţă, consemnări, inscripţii, dedicaţii, jurnale sau memorii). De altfel, există şi în accepţiunea exegeţilor contemporani ai povestirilor vieţii trei modele de explorare: *cel biografic* (investigarea vieţii de către un altul),

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

cel autobiografic (autoinvestigarea) şi *cel dialogic* (sau coinvestigarea), acesta din urmă fiind cel mai potrivit cercetărilor de istorie orală (Pineau, Le Grand 2001: 101). În ultimă instanţă lucrarea de istorie orală devine un meta-discurs care porneşte de la nucleul povestirii vieţii şi reflectă interacţiunea cu cercetătorul.

5. Tipuri şi soluţii de analiză

Potrivit sugestiilor unor autori de lucrări din domeniul metodologiei cercetării narative, analiza se poate face pe palierul conţinutului sau pe cel al formei, urmărindu-se în ambele cazuri fie întregul, fie categorii decupate după transcrierea integrală a textului. Aşa cum vom vedea, în acest punct, tipul de cercetare la care ne referim apelează la metode ale sociologiei şi psihologiei, logicii şi filosofiei, teoriei literaturii şi lingvisticii (Lieblich et alii 2006).

În *abordarea holistă a conţinutului* poate fi detectat nucleul principal al povestirii urmărind atent spaţiul pe care povestitorul îl acordă unei teme, revenirea repetată la ea, cât şi numărul de detalii pe care el le furnizează. Ulterior, recurgând la corelarea *analizelor cantitativă* şi *calitativă*, se pot trage concluzii privind ponderea unei teme sau a alteia cuantificând contextele şi amploarea dezvoltării, eventualele contradicţii de tratare şi tipurile de tranziţie la alte teme (legături, rapeluri, flash-back, prefigurări).

Ca faze de lucru, *analiza categoriilor de conţinut* reclamă decupajul pe subtexte pe baza unei întrebări, presupuneri sau ipoteze. Pentru validarea sau invalidarea fiecăreia dintre ele se recurge la inventarierea şi analiza secvenţelor care nu cuprind tema respectivă, eventual, la structurarea unui nou interviu directiv sau semidirectiv prin care subiectului să-i fie solicitate răspunsuri ţintite. O metodă fructuoasă de analiză poate fi lectura liberă dar atentă, urmată de generarea ideilor capabile să subdividă textul în categorii specifice (etichetarea lor utilizând formulări semnificative identificate în naraţiune, având rol de moto-uri, laitmotive ori formule stereotipe; acestea pot fi: judecăţi de valoare, concluzii, generalizări).

Abordarea holistă a formei are ca scop încadrarea naraţiunilor în trei mari tipuri în funcţie de intenţia şi de progresia narativă, la aceste criterii adăugându-se coeziunea (structurarea momentelor subiectului, viziunea naratorului şi plasarea în acţiune, capacitatea lui de a susţine intrigi multiple). Ca sugestii de abordare amintim doar urmărirea traseului tipic al vieţii (cronologia reală) sau a unei structuri specifice fiecărui gen, dar şi alte repere precum: vârsta, statutul social (profesional, marital), apartenenţa la un grup anume (religios, etnic). Analiza poveştii ca întreg poate fi dictată şi de perspectiva cercetătorului (preferinţe pentru detalii, descrieri, judecăţi de valoare, sensibilitate la emotivitatea naratorului).

Analiza categoriilor formei porneşte de la premisa că povestirea vieţii reflectă procesele de gândire; ea este încărcată emoţional şi favorizată de comunicarea interpersonală. Se poate recurge la două tipuri de analiză: a gândirii iraţionale (pornindu-se de la premisa falsă că persoana intervievată ar fi caracterizată de aceasta) şi a gândirii raţionale. Prin urmare, în primul caz se vor urmări: asocierile şi emoţiile necontrolate, preferinţele pentru concretizări şi detalii în detrimentul abstractizărilor şi generalizărilor, pentru simboluri concrete în detrimentul conceptelor, alături de dihotomizări, stereotipii, forme de încredere pasivă în figurile

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

de autoritate etc. Analiza gândirii raţionale este cu mult mai complexă coborând până la nivelele lingvistice care reflectă capacitatea conceptualizării abstracte şi/ sau simbolice, capacitatea de a identifica asemănări şi diferenţe între fenomene, gândirea responsabilă şi spiritul critic şi, din nou, încărcătura emoţională a naraţiunii.

Constatăm că publicaţiile româneşti de până acum – cu extrem de puţine excepţii – se păstrează cu obstinaţie în abordarea narativă autobiografică manifestând un dezinteres evident pentru celelalte două modele de explorare menţionate mai sus. Din punctul nostru de vedere *cercetarea dialogică* ar furniza datele decisive pentru încadrarea informaţiei în ceea ce am numi mai degrabă *istorie subiectivă* sau *alternativă.* În fond, aşa numita „istorie orală" nu este decât o sumă incontrolabil de mare de versiuni ale istoriei oficiale care se pot impune ca adevăruri. Dat fiind că este vorba despre experienţe trăite individual şi relatate în anumite circumstanţe, aceste „alte feţe ale adevărului istoric" se cer minuţios descrise, explicate şi susţinute documentar întrucât aici nu este suficientă – ca în etnologie – o simplă confruntare a perspectivei etice cu cea emică. Acestea ar fi, în opinia noastră, sarcinile cercetătorului şi nu doar provocarea actului narativ printr-o serie de întrebări mai mult sau mai puţin inspirate.

Conchizând, am vrea să relevăm doar două deziderate care ar face din demersurile cercetătorilor şi editorilor români de povestiri ale vieţii demersuri de istorie orală: stabilirea unei metodologii riguroase (fără renunţarea la contactul cu antropologia şi la experienţa acesteia doar de dragul modernităţii) şi pregătirea (dacă nu chiar şi înclinaţia) cercetătorului deopotrivă în direcţia psihologiei şi comunicării – pentru a realiza un contact adecvat cu persoanele intervievate –, a ştiinţelor sociale (pentru acuitate ştiinţifică), a celor umaniste (pentru elaborarea scrierii într-o formă tentantă şi accesibilă care să pună în valoare calităţile naratorilor).

Bibliografie

Bonte, Izard 1999: Pierre Bonte, Michel Izard, *Dicţionar de etnologie şi antropologie*, Iaşi, Polirom.

Brăiloiu 1931: Constantin Brăiloiu, *Schiţă a unei metode de folklore muzical* în „Boabe de grâu", anul II, 4 (8-16).

Constantinescu 1990: Nicolae Constantinescu, *Implicaţii teoretice în delimitarea categoriilor narative contemporane*, în „Memoriile Secţiei de Filologie, Literatură şi Artă" anul X/1988 (97-102).

Copans 1998: Jean Copans, *L'enquête ethnologique de terrain*, Paris, Nathan.

Laplantine 2000: François Laplantine, *Descrierea etnografică*, Iaşi, Polirom.

Géraud, Leservoisier, Pottier 2001: Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoisier, Richard, Pottier, *Noţiunile-cheie ale etnologiei (Analize şi texte)*, Iaşi, Polirom.

Lieblich, Tuval-Mashiach, Zilber 2006: Amia Lieblich, Rivka Tuval-Mashiach, Tamar Zilber, *Cercetarea narativă. Citire, analiză şi interpretare*, Iaşi, Polirom.

Pineau, Le Grand 2001: Gaston Pineau, Jean-Louis Le Grand, *Les histoires de vie*, Paris, Payot.

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)

Cleverness and Mastery in Oral History Methods

The transcription of a life-story, even if it is spectacular and well articulated and argued, should be appreciated as a stage of the oral history research but the story only preserves memories and sentiments and it isn't able to connect them to the official history in order to invest the story with reliefs and unprecedented meanings. The research in oral history isn't a facile approach in contemporary studies: it takes shape as a complex demarche in process which requires a solid training and a rigorous methodology on behalf of researchers, cleverness in communication and analysis, and high levels of tact and carefulness.

BDD-A1042 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 12:53:20 UTC)